

Diversi Tractatus

Coloniae Agrippinae, 1629

Qvæstio V. Qua ratione, quibusue medijs Veneficia auertenda, aut
extirpanda sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

Nimirum, quia huius, (vt & hæresis) excepti criminis natura est, vt morte non finiatur, sed contra mortuum procedi in eo possit.

Sed quot annorum spatio currit ius contra mortuum agendi? Putarem, inquit Deltius, in hoc crimine, quoad bonorum confiscationem, non posse agi post annum quadragesimum; ad memoriam tamen damnandam adhuc agi posse, iuxta ius canonicum, docent etiam Brunus de hæresibus lib. 5. cap. 37. & Simancha tit. 62. num. 7 ex capit. vlt. de prescriptionibus in 6. Sed ius civile videtur quinquennij tantū spatium exigere, iuxta legem 2. Cod. de Apost. & glossam in legem Manichei cod. de hereticis, cui in foro civili standum, vt ex communi tradunt etiam Gomez num. 81. & Clarus §. fin. q. 51. num. 24. & colligitur ex dictis ad 2. 2. S. Thom. disput. 4. de iustitia quest. 1. dub. 6 n. 99.

QVÆSTIO V.

Qua ratione, quibusue medijs Veneficia auertenda, aut extirpanda sint.

Ad S. Thomaam 2. 2. q. 67. a. 3.

112 **N**ON contentus esse Theologus debet criminis veneficij malitiā ac pernitiem intelligere, & ob oculos ponere; sed necesse est etiam, modum ac rationem ostendere, qua aduersus illud pugnandum sit. Vbi quidem duplex quæstio explicanda occurrit; Prima, qua ratione veneficia seu maleficia auertenda sint, ne cui noceant; Altera, qua ratione hoc crimen, quod diaboli tyrannide & hominum malitia adeo inua-

luit, & communitate extirpandum sit.

Quod ad prius quæsitum attinet, reuocandum est in mentem, quod tom. 1. disp. 5. de Angelis q. 6. dub. 7. docuimus, diabolum per se quidem immediatè ac directè non posse vlli damni in corpore inferte, nisi speciali Dei permissione interueniente; sed nec per sagas etiam, nisi Deo ob bonum finem permittente. Quare cum omnis hæc res à diuina prouidentia pendeat, optimum medium ad auertenda & euadenda maleficiorum damna, est spes & singularis fiducia in Deo, tum quotidianis precibus, tum vitæ honestate conscientiaque puritate comparata, iuxta illud Psalm 90 v. 1. Qui habitat in adiutorio Altissimi, in protectione Dei celsiorabitur; & illud Apostoli Rō. 8. v. 31. Si Deus pro nobis, quis contra nos? Quod si nihilominus Deus aliquando etiam bonis, & in ipso confidentibus, mali quidpiam à maleficis obuenire permittit, id dubitandum nō est, ad maius eorum bonum, siue in hac, siue in altera vita cessurum; vt cum S. Iob accidit, qui post diaboli afflictionem, longe maiori postea, quam vnquam antea felicitate & prosperitate recreatus fuit.

Atque cum hac præsertim moderatione accipio illud, quod scripsit Aureolus in 4. dist. 34. q. vn. a. 2. Difficile quidem esse loqui de diuina potestate; sed de congruentia videri dicendum, quod cum diuina iustitia semper admisceatur misericordia, etiam vltra condignum, ex parte hominis; non puto, inquit, quod hominem

exi-

113
114
existente in gratia Deus permittat, de
communis lege deduci virtute malefici vsque
ad mortem; sed loquendo de homine existen-
te, vel qui profuit in culpa, qua mereatur
mortem; ac per hoc fiat excacatio tam
agentis, quam patientis, quæ neciam cir-
cumstantium non video, cur sit irrationale.
Ita Aureolus.

114
Præter hoc generale medium, sunt
hæc specialia. I. Confessio peccatorum &
expiatio conscientie. Sic enim peccata
mortalia singularem Dei protectio-
nem auferunt, ita eorundem expia-
tio per penitentiam eandem resti-
tuit: & ex historijs notum est, non-
nunquam domorum infestationes
diabolicas per sacram confessionem
totius familiae fuisse sublatas.

115
II. Missa celebratio in locis, quæ no-
cturnis spectris infestantur; cuius
rei luculentum exemplum, præter a-
lia recentiora, extat apud Augusti-
nam libro vigesimo secundo de ciuit. ca-
pit. 8.

116
III. Exorcismi Ecclesie, qui vim ha-
bent, tum ex Christi institutione,
qua Deus hanc potestatem Apo-
stolis, alijsque Ecclesie ministris
consignauit; tum ex persona Eccle-
siae, cuius nomine recitantur; tum
in primis ex Christi nomine, morte,
ac meritis, quæ in eiusmodi exor-
cismis aduersus diabolicas infesta-
tiones veluti antidoti loco obij-
ciuntur.

117
IV. Imago Sancti Crucis, domo-
rum, cubiculorum, vel thalamorum
ianuis inscripta. Quem vetustum
fidelium vsus testatur Cyrillus

libro 6. in Iulianum, Ruffinus lib. 2. hist.
cap. 29. & Ephrem. serm. in S. Crucem,
vbi ait: Coronemus portarum frontes ve-
Christiani; & non vt gentiles atque paga-
ni lauris, aut frondibus, alijsque herbarum
generibus. Error Idolorum destructus est:
mors spoliata est: inferorum captiuitas re-
uocata est: imperium errans multorum Deo-
rum contractum est: homo liberatus est:
Dominus regnavit à ligno: creatura lata-
tur: Crux dominatur: quam omnes adorant
Gentes & populi, tribus & lingua. Crucem
depingimus & insculpamus in ianuis nostris.
Vnde est illud Ecclesiæ. Ecce Crucem
Domini, fugite partes aduersæ; vicit leo de
tribu Iuda.

V. Signum S. Crucis, eiusque frequens
vsus, Hoc scuto aduersus diabolum,
eiusque infestationes, vsi sunt San-
cti, Antonius teste Hieronymo in
vita S. Pauli, Hilarion eodem teste in
vita S. Hilarionis, Martinus teste Sul-
picio & Paulino lib. 3. in eius vita. Op-
time Antonius apud Athanasium in
vita eiusdem: Cum videritis (dæmones
noctu venientes) tam vos, quam domos
vestras Crucis armate signaculo; & confe-
ssum soluantur in nihilum, quia metuunt
illud trophæum, in quo Saluator æreas expo-
sians potestates, eas fecit ostentus.

Bene ramentum Chrylostomus homil.
55. in Mattheum: Crucem, inquit, non sim-
pliciter digito in corpore, sed magna profecto
fide in mente prius formare oportet. Nam si
hoc modo eam faciei tue impresseris, nullus
scelerum demonum, cum hastam videat,
qua lethale vulnus suscipis, congradi tecum
audebit. Plura Iacobus Gregeterus lib. 4.
de Cruce cap. 36. & seqq.

119

VI. Nomen Iesu, B. Virginis, Angelis Custodis, aliorumque Sanctorum pie inuocatum. De qua re Chryostomus homil. 4. de laudibus S. Pauli; Si Iesum inuocaueris Nazarenum, velut ab igne demon repente diffugiet. Et Antonius apud Athanasium in eius vita: Crucifixum nominamus; & vniuersi demones ad primum dominica Crucis signum fugantur. Et Arnobius 1. cont. Gent. Iesu nomen auditum fugat noxios spiritus, imponit silentium vatibus, hirsutis inconsultos reddit, arrogantium magorum frustrari efficit actiones, non horrore, vt dicitis nominis, sed maioris licentia potestatis.

120

VII. Vfus rerum sacrarum, & precibus Ecclesia ad hunc vsum consecrarum, vt sunt Agni cerei, aqua benedicta, itemque cerei, panes, palmarum, aliarumue arborum rami benedicti &c. Habent enim hæc vim exprecatione S. Matris Ecclesie Sponsa Christi; de quibus varia extant exempla. De qua re bene etiam monet Gregorius de Valentia disputatione 6. question. 13. puncta 4. §. 5. Vt dum maleficæ personæ in carcere detinentur, adsint in promptu remedia spiritualia, ad propulsandam vim & iniurias demonis; vt aqua benedicta, agnus Dei, crucees & sacrae imagines, exorcismi &c. Item vt præsto sint sacerdotes, qui reos de ratione officij sui, tum in ipso iudicio, tum placando & propitiando sibi Deo diligenter & maturè admoneant. De quo tamen vide etiam dicta superius n. 84.

121

VIII. Supplicatio sanctis facta, itemque Reliquia & Imagines Sanctorum; speciatim etiam S.P.N. Ignatij; qui vt in vita singularis demonum hostis, & Victor extitit, ita experientia compertum est, etiam post mortem, eius imagines ad infestationes & terriculamenta diaboli auerenda, magnam vim habere.

IX. Oratio cum ieiunio, iuxta illud Christi Matthæi 17. Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi in oratione & ieiunio.

122

X. Opera misericordie propter Christum. Nam qui pronus est ad misericordiam, benedicetur. Prouerbiorum 22. v. 9. & Tob. 12. v. 9. Eleemosyna à morte (etiam corporali) liberat. Et oratio Tobie misericordie iuncta impetrauit, & curationem cæcitatatis, & liberationem Saræ à demonio.

Adde postremo etiam destructionem symbolorum malefici: hæc enim, si inueniantur destruere licitum esse, alibi de Relig. & de matrim. docemus. Nullo vero modo committendum, aut concedendum, vt maleficium maleficio solnatur, vt dictum etiam tom. primo disputat. 5. quest. sexto dub. 7. & fusius tom. 4. de impedim. matrim. vbi de impotentia agitur. His ergo modis incantationes & maleficia tum aueruntur ne noceant; tum etiam aliquando immissa sanantur, & irrita redduntur.

Quod veto ad secundum attinet, qua ratione crimen maleficii è communi.

123

tate

rate extirpandum sit. duo ad hanc rem adhibenda occurrunt remediorum genera. Quædam sunt politica, alia sunt spiritualia. Politica sunt duo. Primum est, ablatio occasionum & incitamentorum, quibus plerumque miseri homines ad commercium & consuetudinem cum dæmone contrahendam alliciuntur; & quibus adeo ipsi etiam dæmoni via aperitur, ut liberum ad homines seducendos accessum habeat.

Talia sunt. Primo, turpia & obscena conuenticala, tum diurna, tum nocturna; quibus petulantissimi vtriusque sexus, præcipue rustici homines, ad omnem immundæ voluptatis experientiam, tum in diuerso, tum in eodem etiam sexu, sæpe ad multas horas se exercent; quæque licet nonnunquam latenter fiant, non ita tamen latent, quin patribus & matribus familias sint cognita, aut saltem ab ijs deprehendi facile possint. Hæc ergo dixerim vera diaboli gymnasia, & strigum vtriusque sexus seminaria: quæ eo nocentiora sunt, quod à nemine improbantur, neque culpæ aut crimini dantur; adeo ut si forsan etiam ab aliquo deprehensa reprehendantur, tamen propter impunitatem & licentiam in externo foro, reprehensio vix fidem inueniat.

Exempla huius rei recentia habemus ex vicinia, vbi cum post festa paschalia fœdissimis amplexibus & tactibus in publico campo

cuiusdam lusus modo, serui & ancillæ iuxta pagum quendam inter se colluctarentur, ibique casu quidam è nostris Sacerdos cum socio iter illac faciens, interuenisset, fœditatemque tam apertam reprehendisset, parum abfuit, quin à latcipientibus seruis pro verbis verbera retulisset. Non multo post, cum in alio vicino oppido similem lasciuiam, apud eius loci parochum, alius quidam sacerdos noster reprehenderet, & maiori studio abolendam suaderet, aliud responsum non tulit, quam hunc esse antiquum ac gentilitium patriæ morem, &c.

Secundo huc proinde etiam spectat fœdissima petulantia per turpes contactus, complexus, denudationes, quæ in choreis, in ludis, & recreationibus, imo inter ipsos etiam labores agrestes, ac ciuiles conuentus, domi forisque, priuatim ac publice in oculis occurrunt: quibus adiunge obscænum fœminas in die Innocentum virgis cædendi morem, itemque genus quoddam turpe chorearum agrestium, quod sua natura ac tota corporis agitatione apertæ libidinis irritamentum est. De qua re pluribus disserui tom. 2. disp. 4. questione 8. dubit. 5.

Hæc sunt, quæ diabolo viam sternunt ad seducendum; hæc sunt, quæ contempto timore Dei, infelices homines impellunt ad ipsum etiam diaboli commercium non

detrectandum, vt fæda voluptatis libidinem, tantis incitamentis effrenem in modum concitaram, quouis modo exsaturare possint. Quæ si Magistratus vtriusque vigilantia, constitutis ad hanc rem peculiaribus morum Censoribus & Syndicis, corrigerentur, nihil dubito, quin peccatis illa Veneficij, magna ex parte, breuè Republica extirpanda foret.

126

Alterum medium politicum, est legitimus & accuratus processus Iuris, aduersus hoc crimen; isque non vno solum in loco, sed communi principum consensu vniuerso orbe Christiano instituendus. Quamuis enim, vt superius dictum, facile sperari non possit, hoc crimen sola iudicij seueritate exterminatum iri, est ea tamen necessaria, tum ob vitandum scandalum, ne simplices putent, crimen non esse; tum ob honorem Dei vindicandum, & grauissimas eius iniurias debita animaduersione castigandas. Ad eum vero processum ego, salvo Sapientiorum iudicio, præter notata dubijs præcedentibus, requirerem ista.

I. Vt iudices sint non solum egregie docti, & prudentes, sed etiam optimi & egregie pij. Alias enim cum pugna hæc suscipiatur aduersus diabolum, & causa per se obscurissima & intricatissima sit, non sine periculo suo, & aliorum, imo & ipsius Communitatis, hoc officium sustinebunt.

127

II. Vt iudicibus attribuatur etiam aliquis pius & eruditus Theologus, ob varias causas. 1. Vt in rebus dubijs præcipue ijs, quæ forum internum, & crimina quædam merè spiritualia concernunt, vt sunt hæresis, abnegatio fidei, &c. itemque in alijs perplexis & obscuris tam facti, quam iuris quæstionibus, ex Philosophia & Theologia principijs potissimum resoluendis, quoad opus erit, consuli possit. 2. Vt prudenter aduertat, quibus rationibus hoc vel illo loco homines ad eiusmodi sacrilegam cum diabolo consuetudinem inducantur. 3. Vt si qui ex reis prudentiores, & seriò ad Deum conuersi videantur, ex illis exploret, quanam existiment ipsi efficaciora esse media, ad hoc crimen extirpandum. 4. Vt subinde aliquod spirituale auxilium reis adferat. 5. Vt cum hoc crimen sit mixti fori, vt tradunt Panormitanus & alij, in cap. 1. de sacrileg. imò vero maiori ex parte spirituale, securius in eò à iudicibus secularibus procedatur. Qua de causa etiam vido Gregorium de Valentia iam olim rom. 3. diff. 6. q. 13. pun. 4. expediens iudicasse, vt in his causis, vnus saltem Theologus iudicibus secularibus adiungatur.

Nec idcirco communiter necesse erit, aut in loco torturæ, aut ipsa tortura durante adesse; hoc enim prohibitum est in Concilio Antiodorensi *Can. 33. vbi dicitur: Non licet.*

128

licet Presbytero, nec Diacono ad trepalium, ubi rei torquentur, stare Et cap 34. Non licet Presbytero in iudicio illo sedere, vnde homo ad mortem tradatur. Satis erit, cum eo acta communicari, & ad maleficas accessum habere, eiusque ubi opus erit consilium audiri. De qua re non nihil etiam egi tom. 1. disput. 5. q. 5. dub. 3.

129. III. Ut in quavis ciuitate, oppido, & pago, cōstituantur Syndici & Exploratores, qui ad omnia indicia huius criminis diligenter attendant, seruato interim silentio, eaq; ad cōstitutos iudices deferant; ab iisdem notanda, vt si vel per se sola, vel alijs accedentibus, tanti momenti esse videantur, inquisitio institui possit.

130. IV. Ut iuxta leg. vlt. Cod. de malef. & Mathem. seuerè precipiatur omnibus, vt qui aliquam personam hoc crimine infectam, vel de eo merito ac grauius suspectam neque emendatā hactenus norint, occultè ad iudices constitutos deferant; data interim silentij ac impunitatis fide. Ex verò denuntiationes et si non continuo sufficere soleant ad capiendas & torquendas personas denunciatas, annotanda tamen erunt, vna cum personis denuntiantibus, alijsque circumstantijs, vt suo tempore vlti esse possint. Proderit etiam ad hunc finē, pro concione moneri omnes, vt norint se teneri, ad personas eiusmodi, quas nondam emendatas sciunt, denuntiandas, vt dictum ad 2. 1. S. Tho. disput. 2. q. 5. dub. 4. & disput. 4. q. 4. dub. 1. num. 110. Eodem spectat etiā illud,

quod monet Valentia disput. 6. q. 13. punct. 5. vt instituta generali inquisitione, imperetur omnibus aliquo publico edicto, vt sub certa pœna intra certum tempus per viam accusationis vel denuntiationis iuridicę, deferant si quid sciant, aut viderint, aut audiuerint, &c. Oportebit autē, vt idem monet §. 4. delationes fideliter & diligenter, ad acta referri, seruato silentio, &c.

V. Ut processus nō nimis diu progētur, sed seruata iuris forma maturius expediatur, vel damnatis reis & confessis, vel dimissis, si qui per torturas indicia purgarint.

VI. Ut sagæ de complicibus non examinētur, nisi post acceptam mortis sententiam, & præuiam pœnitentiam criminis, ac præparationem ad bene moriendum à Confessario procurandam: impœnitentibus verò parua, aut nulla fides habeatur, vt hic qu. 2. dictum.

132. VII. Ut verè resipiscentibus extra iudicium, promittatur venia & impunitas commissi criminis, si verè & serio pij & prudentis Confessarij iudicio, pœniteant: quo casu, si Confessarius norit, iam antea fuisse denūtiatas, curabit, accepta à pœnitente facultate, vt sub fide secreti ex Catalogo denuntiarum deleantur. Est que hoc medium conforme S. Inquisitionis officio, & processui in foro Ecclesię, de quo Farinacius part. 7. oper. tract. de heret. q. 181. §. 1. nu. 48. Quod si lamia, inquit, pœnitentes veniam petunt, & ad Ecclesiam ex corde redire volunt, sunt

3 admittentur

admittenda ad penitentiam, ac etiam reconcilianda, nec vlllo pacto curia seculari tradenda, etiam quod infantes occiderint, seu alia atrociora & nefanda crimina perpetraverunt, iuxta Simancham *Carbol. Instit. tit. 37 sub. de Lame. n. 17.*

133

Et audio, quibusdam in locis, hoc medium ad salutem plurium feliciter cessisse. Forſan aliquando expediret, etiam aduersus damnatas vti eiusmodi benignitate Ecclesiastici fieri, vt nimirum iuxta *Can. Episcopi 26. q. 5.* à fidelium communione separata, certis aliquot diebus, ante fores Ecclesiæ, habitu penitentis stantes, & ad certas abſtinentias & c. obligatæ publicam, verbi gratia, vnus anni ſpatio, penitentiam ſubire cogentur. Equidem non dubito, plus diabolum hac humiliatone confuſum & reſpreſſum iri, quam mille mortis ſupplicij.

VIII. Denique ad proceſſum in hoc iudicio generatim ſeruandum quod attinet, obſeruanda eſt generalis doctrina ad 2. 2. *S. Thom. diſputat. 4. de Iuſtin. queſt. 4. dub. 4.* & ſeqq. tradita, quam ad hanc ipſam quoque materiam ſpeciatiſſimè applicat Valentia *diſputat. 6. queſt. 13. pun. 4. 5. 1.* Nempe vt quis iure interrogetur de ſe ipſo, necesse eſſe, vt is ſit ſuſpectus de hoc crimine, vel propter publicam infamiam, vel propter grauiſſima indicia duorum ſaltem teſtimonio comperta, iuxta Sylueſtrum V. *Indicium q. 2.* & *Cóſtit. crim. Caroli V. art. 23.* vel propter ſemiplenam probationem, vt ſi præter actorem vel denunciatores, accedat

vnus teſtimonium omni exceptione maior, vel indicia tali teſtimonio æquiualentia, vt notat Caietanus *qu. 69. art. 2.* & indicat Nauarrus *Man. cap. 18. num. 57.*

Idq; ipſum etiam reo, cum interrogatur ſignificandum erit, eum licet merito ſuſpectum eſſe, ob aliquam ex prædictis cauſis, vt intelligat ſe legitime interrogari, & obligatum eſſe ad reſpondendum, vt iuxta *cap. Qualiter & quando 2. de accuſat.* notant etiam Sotus *lib. 5. de Iuſtit. q. 6. art. 2.* Caietanus *q. 69. a. 2.* & Nauarrus *Man. c. 18. n. 57.*

Addit Valentia *ibidem*, vt non ſolū ipſe reus de ſe, ſed etiam alij de illo, per ſpecialem inquisitionem interrogentur, tanquã teſtes, nõ ſufficere qualemcunque ſuſpicionem, niſi de terminate fuerit orta ex infamia publica, qua reus laborauerit circa crimen, quod inquiritur, vt patet, ex *ca. Inquisitionis, & c. Qualiter & quando 1. & cap. Cum oporteat de accuſationibus.*

Sed hoc patitur aliquã limitationem, præſertim in criminibus exceptis, vt dictum ad 2. 2. *S. Thom. diſput. 4. de Iuſtin. q. 4. dub. 4. n. 78.* Alioquin nunquam liceret ſagas iam deſeſſas interrogare de complicibus in particulari, puta hac vel illa, quantumuis iam ab alijs ſæpius denunciata, alijsque indicij merito ſuſpecta, niſi de eadem iam antea præceſſiſſet infamia: cuius contrarium habet praxis, vt ſuperius *dub. 3. n. 82.* ex Leſſio retulimus, & re ipſa agnoſcit Valentia *loc. cit. 3. & 4.* cum propter denuntiatio-

nem

nem complicitis in tormentis seu metu tormentorum confirmatam, concedit denuntiatam personam capi posse; item probationem per coniecturas & iudicia, & denuntiationes complicitum, etiam sine propria rei confessione sufficere ad condemnandam pœna mitiori & extraordinaria, quæ tamen superius improbauimus.

Neque ego improbare ausim, si post duas tresue denuntiationes à reis iam pœnitentibus proprio motu factas, accedentibus simul alijs quibusdam admniculis seu iudicijs, etiam apud plures alias, itidem per pœnitentiam crimen suum exosas, specialis de personis denuntiatis fiat inquisitio; modo alioquin & secreti fides inuiolata seruetur, & in vsu taliũ denuntiationum debita moderatio adhibeatur, vt dictum hic quest. 2.

134 Quod verò ad media spiritualia attinet, certum est, ea multo maioris esse momenti, ad hoc vitium exterminandum, quam vlla humana & naturalia media. Quandoquidem enim hic non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates &c. & contra spiritualia nequitia, vt loquitur Apostolis Ephes. 6. v. 12. nõ est dubium, plus hic valere arma spiritualia, quam corporalia. Talia sunt omnia illa, quibus quisque sigillatim se à diaboli infestatione immunem ac illæsum præstare potest, quæ superius commemorauimus. Si enim quisque sibi ipsi satis à dæmone cauet, cõtinuo etiam toti communitati satis ab eo cautum erit.

135 II Solemnis & publica abrenuntiatio diabolo facta, post conciones toti populo prælegi solita. Multum enim valet hæc protestatio aduersus diaboli machinationes. Vnde Chrysostomus hom. 21 ad populũ Antiochenum: *Cum esianua vestibula transgressurus, hoc prius loquere verbum: Abrenuntio tibi Satana. Cum hoc verbo & Crucem in fronte imprime.* Quæ causa est, cur optem etiam in Confessionali, præsertim à fœminis, eam abrenuntiationem, vt quædam formulæ confessionum habent, præmitti. Nam experientia didici eas ad hoc non facile adduci, quæ de veneficij crimine suspectæ sunt &c.

136 III. Publica protestatio fidei Catholicæ, iuxta formulam Pij V. aut breuiorem ex ea desumptam sæpius repetita, plerunque enim defectu fidei accidit hoc strigum cum diabolo pactum & commercium.

IV. Officiũ & Missa de S. Michaelē Luciferi debellatore, & Ecclesiæ Patrono, de quæ Angelo loci custode, quot hebdomadibus, aut saltē singulis mensibus solemniter celebranda, pro huius criminis extirpatione.

137 V. Bona institutio liberorũ ac familiarũ, maxime vt sublata praua iurandi, imprecandi, maledicendi, blasphemandi, turpiumue iocorum consuetudine, ad preces quotidianas diligenter assuescant, & sacro Missæ officio, & Cathéchismo, vel concioni diebus festis reuerenter intersint.

VI. Supplicationes & preces publicæ, pro eodẽ crimine extirpando & diabolo.

diaboli studijs frangendis. Si enim contra pestem, bellum, tempestates, supplicationes & preces indicuntur, cur non multo magis contra hanc animarum pestem, contra hanc diabolityrannidem &c. Hac ut opinor sufficient.

Reliqua verò, quæ ad hunc pro-

cessum aduersus striges pertinent, videri possunt apud citatos, qui de hac re fufius scripserunt, in quibus præcipuè sunt Deltius in suis libris *disquisitionum* & hoc antiquiores, Mal-leus *maleficarum part. 2. & 3.* & Petrus Binsfeldius *tract. de Conf. maleficorum.*

LECTORI BENEVOLO.

OVia R. P. Tannerus tractatu hoc de Processu aduersus Sagas de earundem ad diuersa loca translatione quoque meminit; atq; multa hic obiter, aliud scilicet ex instituto agens, quæ non leuem apud huius ætatis doctos pariter & indoctos, pios & impios Sagarumque patronos, patiuntur controuersiam, attigit; de extrema scilicet strigum malitia, & inexplebili ingenus humanum odio, de prauis demonum & Veneficarum machinationibus, quousque utrorumq; & potestas & nequitia sese porrigat: libuit commodo tuo ex eiusdem Patris disputat: de Angelis ad x. p. S. Thoma has paucas dubitationes seu quæstiones separatim hic adiungere: eo quidẽ ordine, ut quia de translatione Sagarum ad nocturnos conuētus dicturi eam in fronte ponamus, quæ, an in demonibus potētia loco-motiuæ sit, disquirat.